

ความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร
สถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ภูเก็ต

อนันต์ วรรณสมานกุล
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต จำแนกโดย เพศ และประสบการณ์สอน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต จำนวนทั้งสิ้น 150 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sample Random Sampling) ใช้วิธี สุ่มอย่างง่าย 108 คน โดยใช้ตาราง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความเชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต จำแนกตามเพศ วิเคราะห์ค่าโดยใช้ค่า t-test แบบ Independent สำหรับประสบการณ์สอน วิเคราะห์ค่าโดยใช้ค่า (One-way analysis of variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 108 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีประสบการณ์สอน 10 - 20 ปีขึ้นไปมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปี และประสบการณ์สอนไม่เกิน 10 ปี ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากฎเก็ด ครูมีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากฎเก็ด โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากฎเก็ด โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา

ความนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นความสำคัญตามหลักการดังกล่าว จึงมีนโยบายเสริมสร้าง การบริหารงานตามหลักการของธรรมาภิบาลในหน่วยงานทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ก่อให้เกิดความตระหนักและปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูป การศึกษาการบริหาร ที่ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน โดยธีระรุณ เจริญ (2548, หน้า 91-92) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร การศึกษาว่าการบริหารการศึกษา ต้องดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล จึงจะเป็นการบริหาร ที่สอดคล้องกับแนวโน้มของสภาพปัญหาและความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ นำไปสู่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรและเป็นหลักประกันความสำเร็จของการบริหาร จัดการ

โรงเรียนในฐานะองค์การของรัฐและเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แนวทางหนึ่งที่จะนำมาถือเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน คือการใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ถือว่าเป็นตัวจักรที่สำคัญของการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ดังนั้น ภาระหน้าที่อันสำคัญคือการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นบุคคลที่มี วิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง บริหารงาน ด้วยความซื่อสัตย์เป็นธรรม โปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดีจะส่งผลให้ได้รับความศรัทธาเชื่อถือ จากครูนักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน

ซึ่งธีระรุณเจริญ (2548, หน้า 108 - 109) ได้กล่าวว่าการบริหารงานในโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้บริหาร การจะบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ต้องมี การบริหารรูปแบบใหม่ จัดหาทรัพยากรทางวิชาการ และข้อมูลสารสนเทศ เน้นการบริหาร โดยองค์ คณะบุคคล พึ่งตนเอง มุ่งประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งต้องทำงานด้วยความรับผิดชอบ มีอิสระ มีการประสานร่วมมือกับองค์การหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม จัดการศึกษา มีการประเมินตรวจสอบเป็นระยะ ๆ อย่างโปร่งใส

ส่วน ชาญชัย อาจินสมาจาร (2548, หน้า 2) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนในฐานะขององค์การว่า องค์การและระบบขององค์การก็เหมือนกับคน ที่มีการเปลี่ยนแปลงในรูปคุณลักษณะตามกาลเวลา มีความแตกต่างกัน การจะนำหลักการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ต้องสามารถดัดแปลงการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมโรงเรียน ก็เป็นองค์การหนึ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ผู้วิจัยเห็นว่าการนำ หลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหาร โรงเรียน เป็นหลักการที่สามารถทำให้การบริหารเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน ดังนี้ได้แก่

- 1.หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอม พร้อมใจปฏิบัติตาม

กฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม (Morality) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยธรรมาภิบาล ให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐยึดถือหลักนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นตัวอย่าง แก่สังคมและส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมี ความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบวิชาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส (Accountability) หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไก การทำงานขององค์กร ทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผย ข้อมูล ข่าวสารที่ เป็นประโยชน์ อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ ประชาชนตรวจสอบความ ถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจ ปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้ง ความเห็น การได้ส่วนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง การตระหนักในสิทธิ หน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะ ของบ้านเมืองและ ภาระต่อผู้อื่น ในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า (Cost – effectiveness or Economy) หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยธรรมาภิบาลให้คนไทย มีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขัน ได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องมีสมรรถภาพหรือศักยภาพทั้ง ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถ มีความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการบริหารงานและการจัดการ การศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาโรงเรียนให้ขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวปฏิบัติ

โดยสรุป หลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากวิกฤติ ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่ส่งผลกระทบต่อไปถึงประชาชน ทำให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาการขาดการปกครองที่ดี เพื่อการบริหารประเทศธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่มีความเชื่อพื้นฐานว่า เป็นสิ่งที่จะช่วยแก้ไข ปัญหาเศรษฐกิจ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย โดยมีลักษณะเปิดให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ การพัฒนาภายใต้เศรษฐกิจเสรีนิยม ให้ความเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนมากขึ้น และสามารถพัฒนาประเทศให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน รวมถึงจะทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาชาติประเทศมากขึ้น จึงได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการองค์กรระดับต่าง ๆ ของรัฐพฤติกรรมกรรมการบริหารและภารกิจของสถานศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารโรงเรียน

องค์กรทางการศึกษาและนักวิชาการทางการศึกษา ได้เสนอกรอบแนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ หลักธรรมาภิบาลที่หลากหลาย เพื่อนำมาเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียน ทั้งมีส่วนที่เหมือนและแตกต่างกันตามบริบทของหน่วยงานต่าง ๆ การศึกษาครั้งนี้ เป็นการนำเอาหลักธรรมาภิบาล มาใช้บริหารโรงเรียน โดยถือเอาพระราชบัญญัติการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3 (1) ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ ของส่วนราชการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลพื้นฐาน เพื่อการบริหารโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ต้องบริหารงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จได้นั้น ไม่มีทฤษฎี และหลักการใดที่เหมาะสมกับทุกโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งมี ความหลากหลายตามแต่ บริบทของตนเอง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหารจัดการในโรงเรียน เป็นแนวทางอีกแนวทางหนึ่ง ที่ได้รับการยอมรับและแพร่หลายในปัจจุบัน เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดี ในการทำงาน รู้รับผิดชอบ รับชอบ บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สิ้นเปลือง มีการติดตามการทุจริต สร้างความโปร่งใส ทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ จะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาของประเทศสามารถดำเนินไปได้ อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน

เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล
บริหาร โรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวิทยา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่ม
เครือข่ายวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต จำนวน 150 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวิทยา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample
Random Sampling) จำนวน 108 คน

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ และประสบการณ์สอน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมา
ภิบาลในการบริหาร โรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวิทยา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต จำแนก 4 ด้าน คือ 1. ด้านการบริหารงาน
วิชาการ 2. ด้านบริหารงานบุคคล 3. ด้านบริหารงานงบประมาณ 4. ด้านบริหารงานทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียน
ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภูเก็ต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีวิธีดำเนินการ ดังนี้ ประเภทของข้อมูลเป็น
ข้อมูลเชิงปริมาณลักษณะเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบสอบถามที่ผ่าน
การทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of
Congruence : IOC) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน
ยิ่งขึ้น โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.5 - 1.0 และหาค่าความเชื่อมั่นใช้สูตรสัมประ

สิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนคือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคล
2. เนื้อหาที่ทำวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ(คำถามปลายเปิด)

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 108 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีประสบการณ์สอน 10 – 20 ปีขึ้นไปมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปี และประสบการณ์สอนไม่เกิน 10 ปี ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท ครูมีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจควรรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การแสดงความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในด้านการบริหารงานวิชาการมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูนำวัสดุในท้องถิ่นและวัสดุที่ใช้แล้ว มาผลิตเป็นสื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายรัฐฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากภูเก็ต ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ด้วยการผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น และวัสดุที่ใช้แล้ว ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำวัสดุที่ใช้แล้วในโรงเรียน และท้องถิ่นมา และมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียน เพื่อใช้เป็นสื่อการสอนแก่นักเรียน เป็นการกระตุ้นให้เด็กนักเรียนมีความสนใจการเรียนยิ่งขึ้น ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า (Cost – effectiveness or Economy) หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยตรงค้ให้คนไทยมี ความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ให้สมบูรณ์ยั่งยืน ส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถที่ผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่ใช้แล้วในโรงเรียนและท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรอง ปญญสังกา (2548,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัฐฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากภูเก็ต ด้านบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษาให้ได้มากที่สุด แม้บางครั้งอาจจะแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษาอยู่บ้าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนได้รับงบประมาณจากต้นสังกัดอย่าง

จำกัดและต้องจัดสรรงบประมาณให้การบริหารงานด้านต่างๆจึงต้องใช้งบประมาณอย่าง
คุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดหารายได้จากการบริการของสถานศึกษา เพื่อหาเงินนอก
งบประมาณมาบริหารโรงเรียน โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความมีส่วนร่วม
(Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นใน
การตัดสินใจ ปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ
การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ และด้านหลักความโปร่งใส (Accountability)
หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไก การ
ทำงานขององค์กร ทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผย ข้อมูล ข่าวสารที่ เป็น
ประโยชน์ อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้
สะดวกและมีกระบวนการให้ ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ
งานวิจัยของ รอง ปัญสังกา (2548,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน
จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัด
การศึกษาในทุกระดับช่วงชั้น มีพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 3 ด้านการบริหารงานบุคคล ความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลใน
การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากฎเกิด โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารยอมรับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะบุคลากรในโรงเรียนมีความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียน
ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเป็นภาวะผู้นำ ยอมรับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของ
ผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่โอนเอียงไปฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ไม่หุบปากเมื่อได้รับรู้เรื่องราวต่างๆ แล้วนำมา
วิเคราะห์ พิจารณาให้รอบครอบเสียก่อนตัดสินใจโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านหลัก
คุณธรรม (Morality) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยธรรมรงค์ ให้เจ้าหน้าที่ ของ
รัฐยึดถือหลักนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นตัวอย่าง แก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้
ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมี ความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มี
ระเบียบวินัยประกอบวิชาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ สอดคล้องกับงานวิจัย ของรอง

บัญชีสภา (2548,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากด้านหลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในทุกระดับช่วงชั้น มีพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน

ด้านที่ 4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากุเกีต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา อาจจะเป็นเพราะว่าการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา เป็นการวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาในทุกด้าน ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป แต่ละด้านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องระดมกำลังบุคคลากรในสถานศึกษาให้แสดงศักยภาพ ความสามารถที่มีอยู่มาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน ซึ่งในแต่ละปีการศึกษาสถานศึกษาจะต้องรายงานผลงานของสถานศึกษา ความประผลสำเร็จ ความก้าวหน้าของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาทราบ โดยผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอม พร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล และด้านหลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง การตระหนักในสิทธิ หน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะ ของบ้านเมืองและกระตือรือร้น ในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

2. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากุเกีต จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก นั้นทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการเรียนรู้พัฒนาทักษะ และมีความสนใจศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารงานด้านต่างๆที่นำมาใช้ในการทำงานและกระบวนการเรียนการสอนในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นครูที่มีเพศแตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อการจัดระบบการบริหารของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน โดยสรุปแล้วไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากฎเก็ด จำแนกตามประสบการณ์สอน พบว่า โดยภาพรวม ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์สอนน้อย และครูที่มีประสบการณ์สอนมาก มีทักษะในการให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยสรุปแล้วไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านบริหารงานวิชาการ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากฎเก็ด ผู้บริหารโรงเรียน ควรปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนมีการจัดทำสาระของหลักสูตรท้องถิ่น โดยชุมชนมีส่วนร่วม

1.2 ด้านบริหารงานงบประมาณ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากฎเก็ด ผู้บริหารโรงเรียน ควรปรับปรุงและพัฒนาในด้านการดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพการระดมทรัพยากรและงบประมาณในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการพัฒนารวมถึงการซ่อมบำรุง รักษาอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ เพื่อให้มีความพร้อมในการใช้งานและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านบริหารงานบุคคล การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผู้บริหารโรงเรียนควรปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน การควบคุมดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษากำหนดโดยการเพิ่มจำนวนบุคลากรทางด้านที่ขาดแคลนให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน พัฒนาความรู้ความสามารถให้ขวัญกำลังใจและมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศด้านบุคลากรให้มีความสะดวก รวดเร็วในการสืบค้นงานบริหารรวมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนนำสื่อสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนการสอน

1.4 ด้านบริหารงานทั่วไป การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ควรปรับปรุงและพัฒนาในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนตามกำหนด และช่วยเหลือนักเรียนที่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการจัดการและการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต จำแนกตามอายุ ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน รายวิชา/กลุ่มสาระที่สอน เพื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างต่อความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต เพื่อพัฒนาจัดการวางแผนระบบงาน ระบบการทำงานและการบริหารงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายรัชฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยรูปแบบอื่น เช่นแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทาง ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจและตีความข้อมูลได้ง่ายขึ้นและได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

ธีระรุญเจริญ . (2548). *ประสิทธิภาพกฎหมายการศึกษาไทย* ,วารสารศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ชาญชัย อาจินสมาจาร .(2548). *ทฤษฎีการบริหาร*, สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รอง ปัญส์กา.(2548). *พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร*

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุดรธานี,

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

อุดรธานี